

แนวทาง วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย กรณีความผิดตาม
พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการ
ดำเนินการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัยซึ่งเป็นการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ
ตามกฎหมายที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงกล่าวคือบัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็น
ความผิดทางพินัย โดยได้กำหนดกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการแจ้ง
คำสั่งปรับเป็นพินัยแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยไว้ ซึ่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้บัญญัติเป็น
ความผิดทางพินัยและให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย
ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นมา เพื่อให้การปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและ
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ของกรุงเทพมหานคร เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
ถูกต้องตามที่กฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ จึงได้กำหนดแนวทางดังนี้

ข้อ ๑ ในแนวทางนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

(๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
พ.ศ.๒๕๓๕ บัญญัติไว้ ได้แก่

- ปลัดกรุงเทพมหานคร
- รองปลัดกรุงเทพมหานคร
- ผู้อำนวยการเขต
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต

(๒) ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจของปลัดกรุงเทพมหานครในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษา
ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองให้ปฏิบัติราชการแทน ตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร
ที่ ๓๑๙๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้แก่

- ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจและบังคับการ สำนักเทศกิจ
- ผู้อำนวยการส่วนตรวจและบังคับการ ๑ - ๓ สำนักงานตรวจและบังคับการ สำนักเทศกิจ

(๓) ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจของผู้อำนวยการเขตในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษา
ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ปฏิบัติราชการแทน^๑ ได้แก่

- หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ
- หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
- หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล

^๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกอบความเห็น
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๓๐/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ได้แก่

- (๑) ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
  - (๒) รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
  - (๓) ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจและบังคับการ สำนักเทศกิจ
  - (๔) ผู้อำนวยการกองนิติการและบังคับคดี สำนักเทศกิจ
  - (๕) ผู้อำนวยการส่วนตรวจและบังคับการ ๑ สำนักเทศกิจ
  - (๖) ผู้อำนวยการส่วนตรวจและบังคับการ ๒ สำนักเทศกิจ
  - (๗) ผู้อำนวยการส่วนตรวจและบังคับการ ๓ สำนักเทศกิจ
  - (๘) ผู้อำนวยการเขต
  - (๙) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต
  - (๑๐) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร ระดับชำนาญการขึ้นไป สำนักเทศกิจ
  - (๑๑) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร ระดับชำนาญการขึ้นไป ฝ่ายเทศกิจทุกสำนักงานเขต
  - (๑๒) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานเทศกิจ ระดับชำนาญการขึ้นไป สำนักเทศกิจ
  - (๑๓) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานเทศกิจ ระดับชำนาญการขึ้นไป ฝ่ายเทศกิจ ทุกสำนักงานเขต
- และให้รวมถึงประกาศกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มเติมด้วย
- “เจ้าหน้าที่เทศกิจ” หมายความว่า ข้าราชการและลูกจ้างเทศกิจที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งไม่ใช่ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หรือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามแนวทางนี้

หมวด ๑ วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติ

ข้อ ๒ พนักงานเจ้าหน้าที่

- ๒.๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจตราพื้นที่ในความรับผิดชอบ หรือตามที่ประชาชนแจ้ง
- ๒.๒ เมื่อพบการกระทำความผิดให้ดำเนินการดังนี้
  - ๒.๒.๑ กรณีไม่พบตัวผู้กระทำความผิด
    - (๑) ให้ขจัดหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งผิดกฎหมายปรากฏอยู่ในสถานสาธารณะหรือที่สาธารณะอีกต่อไป และหรือ ยึด อาศัย ยานพาหนะ เครื่องมือและสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็นของกลาง
    - (๒) ให้จัดทำบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุพร้อมแนบภาพถ่ายที่เกิดเหตุและของกลาง (ถ้ามี) เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน (ตามแบบแนบท้ายฯ)
    - (๓) หากมีการยึด อาศัย ยานพาหนะ เครื่องมือและสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็นของกลาง ให้จัดทำบันทึกการยึด อาศัย ตามแบบ ทก. ๐๓ หรือ ทก. ๐๔ แล้วแต่กรณี
    - (๔) ให้รวบรวมเอกสาร พยานหลักฐานและของกลางทั้งหมดส่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป

๒.๒.๒ กรณีพบตัวผู้กระทำความผิด

ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ เปลี่ยนโทษอาญาที่มีอัตราโทษปรับสถานเดียวเป็นโทษทางพินัย โดยไม่ได้ตัดอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบตามกฎหมายจะดำเนินการตามมาตรการอื่นตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติไว้ เช่น การยึดอายัด ยานพาหนะ เครื่องมือ หรือสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายตามมาตรา ๕๐ แต่ไม่รวมถึงอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดที่บัญญัติไว้สำหรับการดำเนินคดีอาญา เนื่องจากในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยสามารถดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลโดยจะมีหรือไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาก็ได้ ดังนั้นเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่จึงยังคงสามารถดำเนินการตามที่มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ ซึ่งบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะได้ แต่จะจับกุมผู้กระทำความผิดไม่ได้ เพราะความผิดดังกล่าวมิใช่ความผิดอาญาอีกต่อไป ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยเรื่องเสร็จที่ ๑๕๐๓/๒๕๖๖ จึงให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ว่ากล่าวตักเตือนผู้กระทำความผิดและหรือสั่งให้แก้ไขการกระทำผิดนั้นให้หมดไป

(๒) ถ้าผู้กระทำความผิดจัดการลบ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันเลิกกัน

(๓) หากผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยผู้กระทำความผิดต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายไปจริงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และหรือ ยึด อายัด ยานพาหนะ เครื่องมือและสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็นของกลาง แล้วแต่กรณี

(๔) ให้จัดทำบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุพร้อมแนบภาพถ่ายที่เกิดเหตุและของกลาง (ถ้ามี) เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน

(๕) หากมีการยึด อายัด ยานพาหนะ เครื่องมือและสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็นของกลาง ให้จัดทำบันทึกการยึด อายัดตามแบบ ทก. ๐๓ หรือ ทก. ๐๔ แล้วแต่กรณี

๒.๓ หากเป็นการตรวจสถานที่เกิดเหตุตามที่ประชาชนแจ้งแล้วไม่พบการกระทำความผิดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ พร้อมภาพถ่ายที่เกิดเหตุ แล้วรวบรวมเอกสารพยานหลักฐานทั้งหมดส่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินกระบวนการปรับเป็นพินัยต่อไป

๒.๔ การดำเนินการและปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และส่วนที่เกี่ยวกับของกลาง ให้นำระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๒๘ หมวด ๕ การยึด อายัด หมวด ๖ ของกลาง หมวด ๗ วิธีการขายทอดตลาด และหมวด ๘ การรักษาของกลาง มาใช้โดยอนุโลมในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เมื่อได้รับเอกสาร พยานหลักฐาน และของกลางทั้งหมดจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่เทศกิจแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงและแจ้งข้อกล่าวหา

๓.๑.๑ ให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเอกสารและพยานหลักฐานที่ได้รับ หากไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่เทศกิจเพื่อแก้ไขและให้ส่งเพิ่มเติมจนครบถ้วน

๓.๑.๒ เมื่อได้ ...

๓.๑.๒ เมื่อได้ข้อเท็จจริงเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดหรือมีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะ
ไม่มีความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งข้อเท็จจริงและ
ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ผู้กระทำความผิดทราบ และแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิให้การทันทีหรือจะให้
ถ้อยคำภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งก็ได้ (แบบพินัย ๕)

๓.๑.๓ หากของกลางที่เก็บรักษาไว้ไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป ให้ดำเนินการคืนของกลาง
ให้กับเจ้าของ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิดต่อไป

๓.๒ การออกคำสั่งปรับเป็นพินัย

๓.๒.๑ หากพ้นระยะเวลา ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๓.๑.๒ แล้วผู้ถูกกล่าวหา
ไม่ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หรือหากมีการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา แล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด
ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย พร้อมแจ้งให้ดำเนินการชำระเงินค่าปรับเป็นพินัยให้แล้วเสร็จ
ภายใน ๑๕ วัน นับจากได้รับคำสั่งและในคำสั่งปรับเป็นพินัยต้องมีช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบ
อิเล็กทรอนิกส์ด้วย (แบบพินัย ๘) โดยให้ส่งคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของ
ผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งคำสั่งปรับตั้งแต่
ครบกำหนด ๑๕ วันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ หรือที่คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยมีความเห็น
หรือคำวินิจฉัย

การพิจารณาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จใน ๓๐ วันนับแต่
วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หากมี
ความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้การพิจารณาและออกคำสั่งไม่แล้วเสร็จ ให้ทำรายงานต่อผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานครหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมายเพื่อขยายเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน แต่
จะขยายระยะเวลาเกิน ๒ ครั้งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

ในกรณีที่ไม่สามารถระบุได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิด หรือมีเหตุตามกฎหมายที่ผู้ถูก
กล่าวหาไม่ต้องรับโทษ หรือคดีขาดอายุความแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสั่งยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาและ
ผู้กล่าวหาทราบ (แบบพินัย ๔)

๓.๒.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลาชำระเงินค่าปรับตามข้อ ๓.๒.๑ วรรคหนึ่ง หากยังไม่มี
ชำระค่าปรับ หรือผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย รวบรวม
เอกสารและพยานหลักฐานส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลตามข้อ ๓.๓ ต่อไป

๓.๒.๓ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดแล้ว
ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามแบบการยุติการพิจารณาคำปรับเป็นพินัยหรือ
ยุติการปรับเป็นพินัย (แบบพินัย ๔) โดยเงินค่าปรับเป็นพินัยที่ได้รับชำระให้เป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร

๓.๒.๔ ในการพิจารณาคำปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง
ตามมาตรา ๙ ประกอบข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย^๖

^๖ มาตรา ๙ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์
อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติดี ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ
สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

๓.๓. การส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการให้ดำเนินการดังนี้

๓.๓.๑ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดทำรายงานการสรุปสำนวน (แบบพินัย ๙) พร้อมรวบรวมเอกสารและพยานหลักฐานอย่างน้อย ดังนี้

(๑) บัญชีแสดงรายการพยานหลักฐานที่แสดงถึงการกระทำความผิดทางพินัยของผู้กระทำความผิด และหลักฐานที่ชี้ว่าความผิดได้เกิดขึ้น อ่าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจศาลนั้น หรือเป็นกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) เอกสารการสั่งปรับ

(๓) กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีเอกสารซึ่งปรากฏชื่อตัวชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และรูปภาพ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎร ซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว (ต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา)

(๔) กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ต้องมีเอกสารซึ่งปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (ต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา) เป็นต้น

(๕) ประกาศที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายกำหนดตำแหน่ง

(๖) เอกสารการมอบหมายงานหรือคำสั่งตั้งให้รับผิดชอบงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๗) บัตรประจำตัวข้าราชการหรือคำสั่งแต่งตั้ง

(๘) สำเนากฎหมายระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งประกาศหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมาย

(๙) เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๒ ให้ส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้สำนักเทคนิคตรวจสอบก่อนที่จะส่งให้พนักงานอัยการ โดยต้องส่งถึงสำนักเทคนิคก่อนคดีขาดอายุความไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (อายุความ ๒ ปี นับแต่วันกระทำความผิด)

---

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

ข้อ ๖ ในการวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคสาม อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีผล ดังต่อไปนี้

(๑) ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

(๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัยจำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้

(๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมีให้นำความใน (๒) มาใช้บังคับ

๓.๓.๓ เจ้าหน้าที่ ...

๓.๓.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเสนอเรื่องตามลำดับชั้นเพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมายมีหนังสือส่งสำนวนให้อธิบดีอัยการศาลแขวง หรืออธิบดีอัยการศาลอาญาในเขตอำนาจ

การส่งสำนวนให้อธิบดีอัยการศาลแขวง หรืออธิบดีอัยการศาลอาญาต้องส่งถึงก่อนคดีขาดอายุความไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน (อายุความ ๒ ปี นับแต่วันกระทำความผิด)

๓.๓.๔ สำนวนคดีความผิดทางพินัยที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมายพิจารณาและทำความเข้าใจเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้องต่อจากคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการและเมื่อทำความเข้าใจเสร็จแล้วให้ส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยคืนไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อให้พนักงานอัยการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๓.๕ ภายหลังจากส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหาชำระค่าปรับเป็นพินัย หรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะครบถ้วนหรือไม่ก็ตาม หรือมีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดทางพินัย หรือปรากฏข้อเท็จจริงอื่นอันเป็นข้อสำคัญแห่งคดี ให้สำนักงานเขตมีหนังสือแจ้งพนักงานอัยการพร้อมส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว และในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและส่งผลการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อพนักงานอัยการภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่สามารถดำเนินการได้ หรือมีเหตุขัดข้องประการใดให้แจ้งพนักงานอัยการทราบโดยเร็ว

๓.๔ กรณีส่งคำร้องต่อศาล

๓.๔.๑ คำร้องที่ต้องยื่นต่อศาลมีดังนี้

(๑) คำร้องเพื่อให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้

(๒) คำร้องขอทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับเป็นพินัย

๓.๔.๒ ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องเป็นบุคคลธรรมดาและ

(๑) กระทำความผิดเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทาน หรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ผู้นั้นสามารถยื่นคำร้องเพื่อขอศาลให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้ หรือ

(๒) ไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย อาจยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

โดยผู้กระทำความผิดต้องไม่ได้แย้งคำสั่งปรับเป็นพินัยและทำเป็นคำร้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ (แบบพินัย ๑๑/๑ และแบบพินัย ๑๑/๒)

กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบเองว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งและผู้กระทำความผิดทางพินัยยินยอมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่ง (แบบพินัย ๑๒/๑)

๓.๔.๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับคำร้องหรือทราบเอง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องที่ศาลเขตอำนาจ หรือยื่นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดี (Court Integral Online Service : CIOS)

๓.๕ ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติด้วยเหตุ ดังนี้

(๑) ชำระค่าปรับครบถ้วน

(๒) ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วน

(๓) โดยความ ...

- (๓) โดยความตายของผู้กระทำความผิด
  - (๔) เมื่อการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดอาญา ซึ่งความผิดอาญาเป็นความผิดที่เปรียบเทียบได้ และได้มีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว
  - (๕) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดทางพินัยเช่นนั้น
  - (๖) เมื่อคดีขาดอายุความ (อายุความ ๒ ปี นับแต่วันกระทำความผิด)
- การยุติการปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือระบุวัน เดือน ปีและลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี (แบบพินัย ๔)

๓.๖ การแจ้งผลคดี และรายงานการดำเนินการปรับเป็นพินัย

๓.๖.๑ ให้สำนักงานเขตมีหนังสือแจ้งผลการดำเนินคดีให้แก่ผู้แจ้งทราบ กรณีดังนี้

- (๑) ความผิดทางพินัยยุติตามข้อ ๓.๕
- (๒) คดีถึงที่สุด

๓.๖.๒ ให้สำนักงานเขตรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยแยกตามประเภทความผิดให้สำนักเทศกิจทราบเป็นประจำภายในสิ้นเดือนมีนาคมและเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อที่สำนักเทศกิจจะได้รวบรวมนำเรียนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบต่อไป

ข้อ ๔ เจ้าหน้าที่เทศกิจ

๔.๑ ให้เจ้าหน้าที่เทศกิจตรวจตราพื้นที่ในความรับผิดชอบ หรือตามที่ประชาชนแจ้ง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ เมื่อพบการกระทำความผิดให้ดำเนินการดังนี้

๔.๒.๑ จัดทำบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุพร้อมแนบภาพถ่ายที่เกิดเหตุรายงานตามลำดับชั้นจนถึงพนักงานเจ้าหน้าที่โดยทันทีที่พบการกระทำความผิด

๔.๒.๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๒.๒.๑ หรือ ๒.๒.๒ แล้วแต่กรณี แล้วส่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อไป

หมวด ๒ อื่นๆ

ข้อ ๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่เทศกิจพึงระวังดังนี้

๕.๑ ในการปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกตรวจสอบพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยทุกครั้ง

๕.๒ ตลอดระยะเวลาในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยให้ระมัดระวังเรื่องอายุความและเหตุแห่งความผิดพินัยยุติ

๕.๓ หากมีการดำเนินการใดที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งมีลักษณะเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลหรือจำกัดอำนาจในการเคลื่อนที่หรือกระทำด้วยประการอื่นใดในตนเอง เดียวกันให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕^๓ ดังนี้

๕.๓.๑ บันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่ควบคุมตัวหรือกระทำการนั้นจนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี หรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่ มีเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถกระทำได้ ก็ให้บันทึกเหตุนั้นเป็นหลักฐานไว้ในบันทึกการควบคุมตัว

^๓ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหายว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะที่จับและควบคุม การแจ้งการควบคุมตัวและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว พ.ศ. ๒๕๖๖

๕.๓.๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วแต่กรณี แจ้งพนักงานอัยการ และผู้อำนวยการสำนักงานการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

๕.๓.๓ กรณีการแจ้งพนักงานอัยการศูนย์ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำ ให้บุคคลสูญหาย (โทรศัพท์ ๐ ๒๔๓๔ ๘๓๒๕ - ๒๗ ต่อ ๖๐๑ - ๖๐๔)

(๑) ให้แจ้งข้อมูลตามแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามมาตรา ๒๓ (แบบ ปท.๑) ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ptd@ago.go.th หรือ ptd๑@ago.go.th หรือ ptd๒@ago.go.th หรือ ptd๓@ago.go.th

(๒) กรณีจำเป็นสามารถเดินทางแจ้งที่ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหาย ณ สำนักงานอัยการสูงสุด อาคารถนนบรมราชชนนี เลขที่ ๗๓/๑ ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ก็ได้

๕.๓.๔ กรณีการแจ้งกรมการปกครอง (ศูนย์รับแจ้งการควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖ ๔๑๘๓ ๑๒๓๔)

(๑) การแจ้งการควบคุมตัวตามมาตรา ๒๒ ให้แจ้งผ่านระบบแจ้งการควบคุมตัว กรมการปกครอง ที่เว็บไซต์ <https://arrest.dopa.go.th> (ต้องมีรหัสของหน่วยงานเข้าสู่ระบบ)

(๒) กรณียังไม่มีรหัสเข้าใช้งาน สามารถแจ้งข้อมูลตามแบบแจ้งการควบคุมตัว ตามมาตรา ๒๒ (แบบ ปท.๑ - ๑) โดยส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ arrestdopabkk@gmail.com โดยแนบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามมาตรา ๒๓ (แบบ ปท.๑) ไปด้วย หรือแจ้งโดยตรงที่ศูนย์รับแจ้งการ ควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมการปกครอง (วังไชยา) ถนนนครสวรรค์ แขวงสี่แยกมหานาค เขตดุสิต ก็ได้

๕.๓.๕ กรณีผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตายขณะควบคุมตัวให้ใช้ “แบบหนังสือแจ้งกรณี ผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตาย” และแจ้งไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ saraban@rpd.go.th หรือ antitorture.rpd@gmail.com หรือส่งไปที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๑๘๕๙ ๘๐๘๗, ๐๙ ๒๒๖๕ ๙๓๑๔ หรือ ๐๒ ๑๔๑ ๒๗๓๒

๕.๓.๖ ให้เก็บรักษาการบันทึกภาพและเสียงการควบคุมตัวในรูปแบบไฟล์ VDO) ไว้เป็น พยานหลักฐาน ณ สำนักงานเขต (ไฟล์ VDO) ไม่ต้องจัดส่งให้แก่พนักงานอัยการและผู้อำนวยการสำนักงาน การสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

(๑) เก็บรักษาสีงบันทึกภาพและเสียงไว้อย่างน้อย ๑๘๐ วันนับแต่วันแจ้งการควบคุมตัว (กรณีที่คุณศูนย์รับแจ้งตรวจสอบการควบคุมตัวแล้ว ไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทรมานการกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำให้บุคคลสูญหาย)

(๒) เก็บรักษาสีงบันทึกภาพและเสียงไว้อย่างน้อย ๒ ปีนับแต่วันแจ้งการควบคุมตัว (กรณีที่ถูกจับและควบคุมได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย)

(๓) เก็บรักษาสีงบันทึกภาพและเสียงไว้ต่อไปจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดหรือ ขาดอายุความ (กรณีมีการอ้างว่าผู้ถูกควบคุมตัวถูกกระทำทรมาน ถูกกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือ ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือถูกกระทำให้สูญหายหรือมีการดำเนินคดี)

๕.๔ ในการลงภาพหรือข้อมูลรายงานการปฏิบัติงานหรือเพื่อดำเนินการอื่นใดให้ระมัดระวัง ไม่ให้ละเมิดกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๖ หากภายหลังกรุงเทพมหานครมีแนวปฏิบัติเป็นอย่างอื่นให้ปฏิบัติไปตามนั้น

เห็นชอบ

(นางภัทรา นทีทอง)
ผู้อำนวยการเขตบางขุนเทียน